

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 346

DOI 10.36919/3041-1149(Print).11.2025.11-18

Т. В. Данченко,*кандидат юридичних наук, доцент,
проректор з навчально-виховної роботи,**Київський міжнародний університет**email: danchenko@gmail.com***ORCID 0000-0003-2191-5245;****С. Г. Боярчуков,***аспірант кафедри публічного**та європейського права,**Київський міжнародний університет**email: boyarchukov@gmail.com***ORCID 0009-0005-7826-1934**

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ САМОВРЯДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті досліджено важливі питання правового регулювання самоврядних організацій арбітражних керуючих у контексті сучасних реалій. Актуальність теми обумовлена важливою функцією інституту саморегулювання представників професійної діяльності як вагомою складовою правового регулювання в державі загалом. Проаналізовано нормативно-правову базу, що регулює порядок створення та діяльності самоврядних організацій арбітражних керуючих; досліджено особливості функціонування цього інституту в умовах перманентної зміни законодавства. Акцентовано увагу на тому, що за нормального функціонування самоврядних організацій арбітражних керуючих створюється ефективне конкурентне середовище, зникає недобросовісна конкуренція, натомість поліщується обмін практичним досвідом та інформацією, підвищується кваліфікація арбітражних керуючих, створюються сучасні можливості для навчання.

Методологія досліджуваного питання ґрунтується на комплексному підході, що поєднує порівняльно-правовий аналіз, системний підхід і формально-логічний метод. Використано детальний аналіз національного законодавства та наукових джерел.

Результати проведеного аналізу свідчать про недостатній рівень законодавчого врегулювання створення й діяльності самоврядних організацій загалом і в сфері саморегулювання арбітражних керуючих зокрема. Однак позитивними є тенденції щодо наявної практичної реалізації вже існуючих норм у контексті реальної діяльності Національної Асоціації арбітражних керуючих України.

Ключові слова: *арбітражний керуючий, незалежна професійна діяльність, саморегулювання, саморегульовна організація, правове регулювання, міжнародний практичний досвід.*

Постановка проблеми та її актуальність. Саморегулювання представників професійної діяльності в сучасних умовах економічного розвитку держави є вагомою складовою правового регулювання, адже ця інституція існує як функція, що притаманна правовій системі загалом і здатна сприяти розвитку суспільства, науки, бізнесу, покращенню законодавству, захисту прав суб'єктів правовідносин.

Конституція України [1] у ст. 36 закріплює право громадян України на свободу об'єднання в політичні партії та громадські організації для здійснення й захисту своїх прав і свобод, задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Це право має характер добровільності, водночас громадяни не можуть обмежуватися в правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій. Усі об'єднання громадян рівні перед законом.

Відповідно до «Концепції реформування інституту саморегулювання в Україні» [2] однією із пріоритетних реформ у сфері розвитку підприємництва в Україні є створення системної та цілісної правової основи, яка мала б здатність забезпечити ефективне функціонування саморегулювних організацій.

З іншого боку, аналіз показує, що наразі в національному законодавстві відсутні єдині підходи до саморегулювання, відсутній системний і комплексний порядок утворення та діяльності саморегулювних організацій, також залишаються невизначеними мета й цілі здійснення саморегулювання як суб'єктів господарювання, так і представників незалежних професій. Хоча в окремих законодавчих нормах і закріплені положення щодо утворення саморегулювних організацій з метою регулювання відповідної господарської сфери або професійної діяльності, проте, як свідчать результати практичного застосування цього інституту, наразі він використовується лише в оцінчій та архітектурній діяльності, в діяльності на оптових ринках сільськогосподарської продукції, в професійній діяльності на ринку цінних паперів, діяльності арбітражних керуючих, адмініструванні недержавних пенсійних фондів, діяльності кредитних спілок, у страховій діяльності, організації формування та обігу кредитних історій, у туризмі.

Оскільки наше дослідження пов'язано із правовим статусом і відповідальністю арбітражного керуючого, яким, відповідно до ст. 1 КУПБ, [3] може бути фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво, та інформація, яка внесена до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, та, згідно з ч. 1 ст. 10 КУПБ, арбітражний керуючий є суб'єктом незалежної професійної діяльності, це буквально означає, що з метою сприяння розвитку інституту арбітражних керуючих, розвитку самоврядування та саморегулювання діяльності арбітражних керуючих, забезпечення гарантій його здійснення, створення сприятливих умов для здійснення професійної діяльності арбітражними керуючими, сприяння в підтриманні та зростанні авторитету арбітражних керуючих у суспільстві, підвищенню рівня довіри до арбітражних керуючих, для захисту прав, свобод і законних інтересів, професійної незалежності, честі й гідності як кожного арбітражного керуючого, так і інституту арбітражних керуючих загалом створення та діяльність саморегулювних організацій арбітражних керуючих є важливим. Отже, тема нашого дослідження є актуальною в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового регулювання саморегулювних організацій знайшли відображення в дослідженнях таких вітчизняних науковців і практиків, як: О. О. Бакалінська, О. В. Безуха, О. М. Вінник, О. М. Гончаренко, Д. В. Задихайла, В. К. Мамутова, Н. Б. Пацурії, О. П. Подцерковний, В. В. Резнікова, Н. Ю. Філатова. Однак часи змінюються, а водночас змінюється економіка, право, суспільство та способи регулювання правовідносин. До того ж держава досі не має єдиного нормативного акта як закон, який би комплексно врегульовував усі питання саморегулювної діяльності представників як окремих професій, так і арбітражних керуючих зокрема. А тому обрана тема статті є актуальною та вчасною.

Метою статті є аналіз правового регулювання саморегулювних організацій арбітражних керуючих в умовах сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи на процеси євроінтеграції, держава змінює підходи щодо правового регулювання й забезпечення окремих видів професійної та господарської діяльності. Кінцевою метою потрібно вбачати не лише підвищення соціальної відповідальності учасників окремих галузей і представників професійної діяльності, а й стабілізацію ефективності реалізації норм законодавства.

Не вдаючись у деталі етимології категорії саморегулювання, відмітимо лише той факт, що в науковій літературі дискусії тривають. Варто погодитись із думкою О. М. Гончаренко [4, с. 55], яка, досліджуючи інститут саморегулювних організацій, дійшла висновку про те, що до

беззаперечних переваг їхнього створення та діяльності належать краще розуміння особливостей ринку, безпосередня зацікавленість у його прозорому регулюванні суб'єктами господарювання та їхніми саморегулювними організаціями, ніж державними службовцями; гнучкість, інноваційність і адаптивність правил, які встановлюються на ринку представниками; зрозумілий і зручний нагляд та контроль за діяльністю учасників ринку й за дотриманням правил тощо. Дослідниця також стверджує, що в результаті діяльності саморегулювних організацій створюється ефективне конкурентне середовище та підвищення доходів їхніх членів, а окремі морально-етичні проблеми здійснення професійної діяльності та недобросовісної конкуренції під силу вирішувати тільки організаціям саморегулювання; в нагоді стає обмін інформацією між саморегулювними організаціями й державними регуляторами, а підвищення кваліфікації та навчання здійснюється професіоналами-практиками ринку.

З практичного погляду інститут саморегулювання є складним і складається буквально з двох частин: «само-» та «регулювання», що трактується: як робити щось самому на підставі визначених правил. І тут потрібно згадати також категорію правового регулювання, під якою розуміється здійснюване громадянським суспільством або державою за допомогою правових засобів упорядкування, охорона та розвиток суспільних відносин [5, с. 274].

Доктрина теорії права розуміє під суб'єктами правового регулювання державу та громадянське суспільство, втім саморегулювання за суб'єктним складом також здійснюють фізичні особи. Саморегулювання характеризується особливим правовим режимом, тобто певним порядком правового регулювання, який забезпечується через особливе поєднання залучення способів, методів і типів правового регулювання [6, с. 237; 7, с. 13–20]. Наголосимо на тому, що серед структурних елементів правової системи правовому регулюванню належить важливе місце. Встановлення відповідних правил і норм, що визначають межі дозволеної поведінки для кожного задля безпеки, законності та правопорядку в суспільстві й державі, є одним з найважливіших аспектів наукового пізнання й досі. Під час саморегулювання суб'єкт на власний розсуд визначає, координує власну поведінку, обирає той її варіант, який є для нього найбільш сприятливим.

Досліджуючи саморегульовані організації суб'єктів господарювання та представників незалежної професійної діяльності, на думку В. В. Суислової та О. М. Гончаренко [4, с. 208–210; 8, с. 324–330], потрібно виходити з різниці в правових формах і засобах регулювання діяльності саморегульованих організацій для юридичних осіб, суб'єктів підприємницької діяльності та для фахівців, фізичних осіб, які уособлюють собою професійну діяльність, пропонуючи поділити їхній статус на три види: самоврядні організації, саморегульовані організації, саморегульовані організації з делегованими державою повноваженнями. Водночас науковці відмічають, що різниця полягає щодо обсягу повноважень, якими наділяється така організація та її органи. Відповідно, такий обсяг якісно зростає, від самоврядної до саморегульованої з делегованими повноваженнями організації, яку умовно можна назвати публічною саморегульованою.

На законодавчому рівні поняття саморегулювальної організації закріплено у п. 53 ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [9]: саморегулювальна організація – неприбуткове об'єднання надавачів фінансових або супровідних послуг, створене, відповідно до закону або спеціальних законів, з метою саморегулювання діяльності його учасників, представництва і захисту їхніх прав та інтересів, а також інтересів інших учасників ринку фінансових послуг, якому було надано такий статус регулятором та якому регулятор, відповідно до закону, може делегувати свої окремі повноваження. Окремі галузеві визначення також можна зустріти в нормативних актах щодо регулювання діяльності учасників ринку цінних паперів.

Щодо організаційно-правових форм створення саморегулювних організацій, то це можуть бути об'єднання громадян, громадська організація, неприбуткове добровільне об'єднання, неприбуткове (непідприємницьке) товариство, асоціація, всеукраїнська громадська професійна організація, неприбуткове об'єднання, всеукраїнська асоціація, неприбуткова організація, непідприємницьке товариство, недержавна саморегулювальна некомерційна (неприбуткова) організація.

Варто наголосити на тому факті, що наразі законодавством не лише не встановлено єдиної організаційно-правової форми юридичних осіб, які мають право претендувати на набуття

статусу саморегульвної організації, але й вживаються терміни, які, на думку експертів [10, с. 15], подекуди є некоректними й суперечать законодавчо визначеній термінології, зокрема в ст. 83, 85 Цивільного кодексу України [11]. Сюди ж експерти додають суперечливу норму ч. 2 ст. 2 Закону України «Про громадські об'єднання» [12], яка передбачає, що дія цього Закону не поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення саморегульвних організацій. Згадане вище дослідження було проведено з метою комплексного аналізу інституту саморегулювання в Україні фахівцями [10] як інвентаризація нормативної бази, що встановлює організаційні та правові засади діяльності саморегульвних організацій, а також аналіз діяльності організацій, яким у законодавчо визначеному порядку було надано статус саморегульвних. Зауважимо, що це одне з небагатьох досліджень правового статусу саморегульвних організацій у державі сьогодні.

Варто зупинитися на положеннях Закону України від 9 січня 2025 року № 4196-IX «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» [13], де в ст. 6 закріплено форми об'єднань юридичних осіб: об'єднання юридичних осіб створюються та діють у формі асоціації, корпорації, консорціуму, концерну, іншого об'єднання юридичних осіб, передбаченого Законом. Частина 2 ст. 6 Закону визначає поняття асоціації як договірної об'єднання, створеного з метою постійної координації господарської діяльності юридичних осіб, що об'єдналися, за рахунок централізації однієї або кількох виробничих і управлінських функцій, розвитку спеціалізації та кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових і матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. Асоціація не має права втручатися в господарську діяльність юридичних осіб – учасників асоціації. За рішенням учасників, асоціація може бути уповноважена представляти їхні інтереси у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами.

Зважаючи на предмет нашого дослідження, зокрема саморегульвні організації арбітражних керуючих, до яких насамперед належить Національна асоціація арбітражних керуючих України, поглибимось в аналіз її правового статусу загалом та значення для регулювання діяльності арбітражних керуючих як представників незалежної професійної діяльності зокрема.

Отже, Національна асоціація арбітражних керуючих України є саморегульвною організацією арбітражних керуючих, тобто всеукраїнською недержавною некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх арбітражних керуючих України з метою забезпечення реалізації завдань самоврядування арбітражних керуючих, створена на засадах професійної належності. Основною метою Асоціації є об'єднання всіх арбітражних керуючих для забезпечення реалізації завдань самоврядування арбітражних керуючих.

Кодекс України з питань банкрутства України [3] у ст. 32 встановлює принципи виборності, гласності, підзвітності та обов'язковості для виконання арбітражними керуючими рішень органів саморегульвної організації арбітражних керуючих. Брати участь у роботі органів самоврядування та бути обраними до їхнього складу можуть лише арбітражні керуючі, відомості про яких внесені до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України [14] та діяльність яких не припинена у встановленому законодавством порядку.

Саморегульвна організація арбітражних керуючих є некомерційною професійною організацією, що об'єднує всіх арбітражних керуючих та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань самоврядування арбітражних керуючих, має статус юридичної особи й діє через організаційні форми самоврядування арбітражних керуючих, передбачені законодавством. Саморегульвна організація арбітражних керуючих утворюється з'їздом арбітражних керуючих України та не може бути реорганізована, водночас може бути ліквідована лише на підставі закону. Статут саморегульвної організації арбітражних керуючих затверджується з'їздом арбітражних керуючих України та є її установчим документом. З моменту державної реєстрації саморегульвної організації арбітражних керуючих її членами стають усі арбітражні керуючі, інформація про яких внесена до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України та діяльність яких не припинена у встановленому законодавством порядку.

Членство арбітражного керуючого в саморегульній організації можливо з дня внесення інформації про нього до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України. Арбітражний керуючий зобов'язаний сплачувати членські внески саморегульній організації арбітражних керуючих. До органів саморегульної організації арбітражних керуючих належать: 1) з'їзд арбітражних керуючих регіону; 2) рада арбітражних керуючих регіону; 3) голова ради арбітражних керуючих регіону; 4) Рада арбітражних керуючих України; 5) Голова Ради арбітражних керуючих України; 6) з'їзд арбітражних керуючих України; 7) ревізійна комісія. Саморегульна організація арбітражних керуючих може утворювати інші органи, потрібні для виконання повноважень, визначених цим Кодексом.

Вищим органом самоврядування арбітражних керуючих є з'їзд арбітражних керуючих України, що скликається Радою арбітражних керуючих України не менше ніж один раз на два роки. Порядок проведення з'їзду арбітражних керуючих детально визначено в наказі Міністерства юстиції України від 17.10.2019 № 3190/5 «Про затвердження Порядку проведення установчого з'їзду арбітражних керуючих України» [15].

Однак з'їзд арбітражних керуючих України також може бути скликано на вимогу державного органу з питань банкрутства або не менше 10 відсотків загальної кількості членів саморегульної організації арбітражних керуючих, або не менше однієї третини рад арбітражних керуючих регіонів. У такому разі Рада арбітражних керуючих України зобов'язана скликати й організувати проведення з'їзду арбітражних керуючих України впродовж 30 днів з дня отримання вимоги про скликання з'їзду арбітражних керуючих України. Про день, час і місце початку роботи з'їзду арбітражних керуючих України та про питання, що виносяться на обговорення, Рада арбітражних керуючих України повідомляє всім членам не пізніше ніж за 14 днів до дня початку роботи з'їзду, а також розміщує відповідну інформацію на вебсайті саморегульної організації арбітражних керуючих.

Щодо повноважень з'їзду арбітражних керуючих України, то він: утворює Раду арбітражних керуючих України, обирає Голову Ради арбітражних керуючих України та його заступників і достроково відкликає їх із посад; затверджує статут саморегульної організації арбітражних керуючих і вносить зміни до нього; затверджує Кодекс професійної етики арбітражного керуючого [16]; утворює ревізійну комісію; затверджує Положення про Раду арбітражних керуючих України, Положення про ревізійну комісію; розглядає та затверджує звіти Ради арбітражних керуючих України, висновки ревізійної комісії та звіти інших органів, утворених саморегульною організацією арбітражних керуючих; затверджує кошториси саморегульної організації арбітражних керуючих, її органів, а також звіти про їхнє виконання; здійснює інші повноваження відповідно до КУПБ та статуту саморегульної організації арбітражних керуючих.

До основних функцій і повноважень саморегульної організації арбітражних керуючих, згідно із ст. 33 КУПБ [3], належать: здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих щодо дотримання законодавства, Кодексу професійної етики арбітражного керуючого та інших нормативно-правових актів; участь у розробленні нормативно-правових актів і заходах з питань відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом; представництво арбітражних керуючих у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими й службовими особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями; захист професійних права арбітражних керуючих; забезпечення високого професійного рівня та розвитку професії арбітражних керуючих; забезпечення престижності професії арбітражних керуючих; організація перевірки оприлюдненої інформації, що принижує честь і гідність, ділову репутацію арбітражних керуючих, у разі її недостовірності вживає заходів для її спростування; надання консультацій, підготовка методичних рекомендацій з питань професійної етики арбітражних керуючих і застосування прогресивних практик; інформування суспільства про практику й проблемні питання в процедурах відновлення платоспроможності тощо.

Висновки. Проведений аналіз правового регулювання самоврядних організацій арбітражних керуючих в умовах сьогодення підтверджує, що представникам незалежної професійної

діяльності з метою саморегулювання діяльності учасників ринку, представництва й захисту їхніх прав та інтересів важливо об'єднуватися в самоврядні організації. Потреба в оперативному реагуванні на виклики сучасності вимагає вдосконалення законодавства на підставі запозичення позитивного міжнародного досвіду. Проте в законодавстві держави досі відсутній єдиний нормативно-правовий акт, який би вміщував чіткі положення щодо створення, діяльності та розвитку самоврядних організацій загалом. Водночас позитивними є тенденції щодо практичної реалізації існуючих норм і реальної діяльності Національної асоціації арбітражних керуючих України зокрема. Наукове осмислення проблеми дає підстави для розробки системних рішень на основі кращого досвіду європейських держав.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про схвалення Концепції реформування інституту саморегулювання в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 308-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/308-2018-%D1%80#n10>
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
4. Гончаренко О. М. Саморегулювання господарської діяльності: питання теорії та практики : монографія. К. : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. 418 с.
5. Гіда Є. О., Білозоров Є. В., Завальний А. М. Теорія держави та права : підруч. К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.
6. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
7. Кельман М., Кельман Р. Доктринальні підходи до розкриття поняття «правове регулювання». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки»*. 2023. № 3 (39). С. 13–20.
8. Суслова В. В. Окремі концептуальні засади господарсько-правового регулювання саморегульованої діяльності. *Держава і право* : зб. науков. праць. 2011. № 1 (51). С. 324–330.
9. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 грудня 2021 р. № 1953-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
10. Лавриненко І., Файчак Х. Зелена книга «Саморегулювання в Україні»: Офіс ефективного регулювання. 2017. 80 с. URL : <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2024/07/ZK-Samoregulyuvannya-v-Ukrai-ni.pdf>
11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
12. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
13. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб : Закон України від 9 січня 2025 року № 4196-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text>
14. Єдиний реєстр арбітражних керуючих України / Офіційний портал. URL : <https://asbn.minjust.gov.ua/ak/list>
15. Про затвердження Порядку проведення установчого з'їзду арбітражних керуючих України : наказ Міністерства юстиції України від 17.10.2019 № 3190/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1123-19#Text>
16. Кодекс професійної етики арбітражного керуючого, затверджений З'їздом арбітражних керуючих України від 20.11.2019. URL : https://unita.community/wp-content/uploads/2020/11/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B8%CC%86%D0%BD%D0%BE%D1%96%CC%88_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%90%D0%9A-1-1.pdf

REFERENCES

1. Constitution of Ukraine dated 28.06.1996 No. 254k/96-VR. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> [in Ukrainian].
2. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Concept of reforming the self-regulation institute in Ukraine dated May 10, 2018 No. 308-r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/308-2018-%D1%80#n10> [in Ukrainian].
3. Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures dated October 18, 2018 No. 2597-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> [in Ukrainian].
4. Honcharenko, O. M. (2019). Samorehuliuвання hospodarskoi diialnosti: pytannia teorii ta praktyky [Self-regulation of economic activity: issues of theory and practice] : monograph. Kyiv : Academician F. G. Burchak Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of the National Academy of Sciences of Ukraine. 418 p. [in Ukrainian].
5. Hida, Ye. O. (2011). Teoriia derzhavy ta prava : pidruch. [Theory of State and Law : Textbook]. K. : FOP O. S. Lipkan. 576 p. [in Ukrainian].
6. Topolevskiy, R. B. & Fedina, N. V. (2020). Teoriia derzhavy i prava : navch. posibnyk. [Theory of State and Law : Textbook]. Lviv : Lviv State Internal Affairs Department. 268 p. [in Ukrainian].
7. Kelman, M. & Kelman, R. (2023). Doktrynalni pidkhody do rozkryttia poniattia «pravove rehuliuвання» [Doctrinal approaches to the disclosure of the concept of «legal regulation»]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika» Seriya: «Yurydychni nauky»*. № 3 (39), 13–20 [in Ukrainian].
8. Suslova, V. V. (2011). Okremi kontseptualni zasady hospodarsko-pravovoho rehuliuвання samorehulovanoi diialnosti [Certain conceptual principles of economic and legal regulation of self-regulated activity]. *Derzhava i pravo : zb. nauk. prats.* № 1 (51), 324–330 [in Ukrainian].
9. Law of Ukraine on Financial Services and Financial Companies : dated December 14, 2021 No. 1953-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> [in Ukrainian].
10. Lavrynenko, I. & Faichak, Kh. (2017). Zelena knyha «Samorehuliuвання v Ukraini» [Green Book «Self-regulation in Ukraine»] / Ofis efektyvnoho rehuliuвання. 80 p. URL : <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2024/07/ZK-Samoregulyuvannya-v-Ukrai-ni.pdf> [in Ukrainian].
11. Civil Code of Ukraine dated January 16, 2003. No. 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
12. Law of Ukraine on Public Associations dated March 22, 2012. No. 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> [in Ukrainian].
13. Law of Ukraine on the peculiarities of regulating the activities of legal entities of certain organizational and legal forms during the transitional period and associations of legal entities dated January 9, 2025 No. 4196-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text> [in Ukrainian].
14. Yedynyi reiestr arbitrazhnykh keruiuchykh Ukrainy [Unified Register of Arbitration Managers of Ukraine] / Ofitsiinyi portal. URL : <https://asbn.minjust.gov.ua/ak/list> [in Ukrainian].
15. Order of the Ministry of Justice of Ukraine on approval of the Procedure for holding the constituent congress of arbitration managers of Ukraine dated 17.10.2019 No. 3190/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1123-19#Text> [in Ukrainian].
16. Code of Professional Ethics of an Arbitration Manager: approved by the Congress of Arbitration Managers of Ukraine on November 20, 2019. URL : https://unita.community/wp-content/uploads/2020/11/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B8%CC%86%D0%BD%D0%BE%D1%96%C%88_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%90%D0%9A-1-1.pdf [in Ukrainian].

T. V. Danchenko, S. G. Boiarchukov. LEGAL REGULATION OF SELF-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS OF ARBITRATION MANAGERS IN UKRAINE IN MODERN CONTEXT

The article examines important issues of legal regulation of self-governing organizations of arbitration managers in the context of modern realities. The relevance of the topic is due to the important function of the institute of self-regulation of representatives of professional activity as a

necessary component of legal regulation in the state as a whole. The author analyzes the regulatory framework that regulates the procedure for the creation and operation of self-governing organizations of arbitration managers; examines the features of the functioning of this institute in conditions of permanent changes in legislation. The emphasis is on the fact that with the normal functioning of self-governing organizations of arbitration managers, an effective competitive environment is created, unfair competition disappears, and instead the exchange of practical experience and information improves, the qualification of arbitration managers increases, and modern opportunities for training are created.

The methodology of the issue under study is based on a comprehensive approach that combines comparative legal analysis, a systemic approach and a formal-logical method. A detailed analysis of national legislation and scientific sources is used.

The results of the analysis indicate an insufficient level of legislative regulation of the creation and activities of self-governing organizations in general, and in the field of self-regulation of arbitration managers in particular. However, there are positive trends regarding the existing practical implementation of existing norms in the context of the real activities of the National Association of Arbitration Managers of Ukraine.

Keywords: *arbitration manager, independent professional activity, self-regulation, self-regulatory organization, legal regulation, international practical experience.*